

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**
ФАКУЛЬТЕТ КОМП'ЮТЕРНИХ НАУК ТА КІБЕРНЕТИКИ
КАФЕДРА МАТЕМАТИЧНОЇ ІНФОРМАТИКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана
з навчальної роботи

Олена КАШПУР
« 7 » 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ КВАНТОВИХ ОБЧИСЛЕНЬ

для студентів

галузь знань	12 “Інформаційні технології”	
спеціальність	122 “Комп’ютерні науки”	
освітній рівень	бакалавр	
вид дисципліни	вибіркова	
вибірковий блок	“Інтелектуальні інформаційні технології”	
	Форма навчання	денна
	Навчальний рік	2022/2023
	Семестр	8
	Кількість кредитів ECTS	4
	Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
	Форма заключного контролю	іспит

Викладач: канд.ф.-м.н., доцент Завадський І.О.

КИЇВ – 2021

Розробник: Завадський І.О., д.ф.-м.н., доцент кафедри математичної інформатики,
кафедра математичної інформатики

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри «Математичної інформатики»

 Василь ТЕРЕЩЕНКО

Протокол № 10 від «27» 04 2021 р.

Схвалено гарантом освітньо-професійної програми «Інформатика»

«6» травня 2021 р. Людмила ОМЕЛЬЧУК

Схвалено науково-методичною комісією факультету комп'ютерних наук та кібернетики

Протокол від «6» травня 2021 року № 10

Голова науково-методичної комісії Людмила ОМЕЛЬЧУК

1. Мета дисципліни «Теорія квантових обчислень» – набуття в одній з найсучасніших на сьогодні галузей інформаційних технологій — квантових обчисленнях — теоретичних знань, достатніх для розуміння принципів функціонування квантових комп'ютерів та успішного опанування методів квантового програмування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати: основні поняття з дисциплін «Алгебра та геометрія», «Математичний аналіз», «Дискретна математика», «Програмування», «Теорія ймовірностей».*
2. *Вміти: виконувати основні алгебраїчні операції з матрицями та векторами в лінійних просторах, арифметичні операції з комплексними числами.*
3. *Володіти методами лінійної алгебри та математичного аналізу.*

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Основи квантових обчислень» є складовою освітньо-професійної програми «Інформатика» підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» галузі знань 12 «Інформаційні технології» спеціальності 122 «Комп'ютерні науки». Вона є навчальною дисципліною, що пропонується студенту на вибір і входить до вибіркового блоку «Інтелектуальні інформаційні технології». Викладається у 8 семестрі 4 курсу бакалаврату в обсязі 4 кредити ECTS.

Курс складається з 2 змістових частини. Протягом його вивчення передбачено виконання 2 контрольних робіт та 2 електронних тестувань. Робота студента протягом семестру оцінюється у формі іспиту.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями дисципліни «Теорія квантових обчислень» є набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) на рівні новітніх досягнень в області квантових обчислень відповідно до освітньої кваліфікації «бакалавр з комп'ютерних наук». Зокрема, завданнями є розвивати:

- здатність проектувати та розробляти програмне забезпечення із застосуванням різних парадигм програмування: узагальненого, об'єктно-орієнтованого, функціонального, логічного, з відповідними моделями, методами й алгоритмами обчислень, структурами даних і механізмами управління (СК8);
- Здатність до розробки мережевого програмного забезпечення, що функціонує на основі різних топологій структурованих кабельних систем, використовує комп'ютерні системи і мережі передачі даних та аналізує якість роботи комп'ютерних мереж (СК13);
- Здатність використовувати інтелектуальні інформаційні технології (СК 18.1).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
PH1.1	Знати визначення основних термінів із теорії квантових обчислень: стану квантової частинки та системи частинок, заплутаного стану, обмежень та властивостей перетворень станів квантової системи.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей), іспит	5%
PH 1.2	Знати приклади застосування квантових систем опрацювання інформації, таких як алгоритм формування секретного ключа Беннетта-Брассарда, щільне кодування, телепортація.	Лекція, самостійна робота		5%
PH 1.3	Знати обмеження сфери застосування квантових обчислень та співвідношення між класами задач, що розв'язуються на квантових і класичних комп'ютерах.	Лекція, самостійна робота		5%
PH 1.4	Знати основні квантові алгоритми: Дойча-Йожи, Саймона, Гровера, Шора.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 2, тестування 2 (60% правильних відповідей), іспит	45%
PH 2.1	Вміти будувати квантові схеми для заданих логічних функцій, а також інтерпретувати задані квантові схеми.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	10%
PH 2.2	Вміти знаходити матрицю перетворення системи квантових частинок, за заданими паралельними та послідовними перетвореннями підсистем.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	5%
PH 2.3	Вміти визначати коректність та заплутаність станів квантової системи.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	10%
PH 3.1	Обґрунтовувати вибір структури квантової схеми для виконання тих чи інших перетворень.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	5%
PH 4.1	Організувати власну самостійну роботу для досягнення результату.	Лекція, самостійна робота	Домашнє завдання	5%

РН 4.2	Відповідально ставитися до виконуваних робіт, нести відповідальність за їхню якість.	Лекція, самостійна робота	5%
--------	--	---------------------------	----

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	РН 1.1	РН 1.2	РН 1.3	РН 1.4	РН 2.1	РН 2.2	РН 2.3	РН 3.1	РН 4.1	РН 4.2
Програмні результати навчання										
ПРН19.1. Знати і застосовувати методи інтелектуального аналізу даних та штучного інтелекту, що включають методи комп'ютерної лінгвістики та комп'ютерного зору	+	+			+			+	+	+
ПРН20.1. Знати методи машинного навчання для розв'язання прикладних задач, основні поняття та принципи роботи штучних нейронних мереж.			+	+			+		+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1 (письмова робота): РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3 — 20 балів / 12 балів.

2. Контрольна робота 2 (письмова робота): РН 1.4 — 20 балів / 12 балів.

3. Домашнє завдання (письмова робота): РН2.1, РН 2.2, РН 2.3 — 10 балів / 6 балів.

5. Тестування 1 (електронний тест): РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 2.2, РН 2.3 — 5 балів / 3 бали.

6. Тестування 2 (електронний тест): РН 1.4 — 5 балів / 3 бали.

- підсумкове оцінювання (у формі іспиту):

- максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом: 40 балів;

- результати навчання які будуть оцінюватись: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4;

- форма проведення і види завдань: письмова робота.

7.2. Організація оцінювання:

Обов'язковим є виконання завдань, винесених на самостійну роботу, контрольних робіт і тестувань за графіком робочої програми.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Контрольна робота 1: до 7 тижня семестру.

2. Контрольна робота 2: до 14 тижня семестру.

4. Домашнє завдання: до 5 тижня семестру.

5. Тестування 1: до 4 тижня семестру.

6. Тестування 2: до 12 тижня семестру.

Студент має право на однократне перескладання кожної контрольної роботи із можливістю отримання максимально 90% початково визначених за цю контрольну роботу балів. Термін перескладання визначається викладачем.

Тематика робіт, що виконуються студентами.

Контрольна робота 1 містить 5 завдань, що полягають у розв'язанні задач на проектування квантових схем, інтерпретацію квантових інформаційних процесів, а також перевірку коректності й заплутаності станів квантових систем.

Контрольна робота 2 містить 2 завдання на пояснення сутності квантових алгоритмів.

Домашнє завдання полягає у розв'язанні задач на побудову квантових схем для заданих логічних функцій, а також визначення матриць відповідних перетворень.

Тестування 1 складається з 10 завдань з тематики першої частини курсу.

Тестування 2 складається з 4 завдань з тематики другої частини курсу.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№	Назва лекції	Кількість годин	
		Лекції	Самост. робота
Частина I. Квантові частинки та їх системи.			
1	Тема 1. Поняття квантової частинки, опис і вимірювання її стану.	2	2
2	Тема 2. Системи з кількох квантових частинок.	4	6
3	Тема 3. Еволюція квантових частинок та їх систем у часі.	4	6
4	Тема 4. Парадокс Ейнштейна-Подольського-Розена та експеримент Бела.	2	4
5	Тема 5. Щільне кодування і телепортація.	2	6
6	Тема 6. Зв'язок квантових і класичних обчислень.	2	4
Контрольна робота 1		2	
Частина II. Квантові алгоритми.			
7	Тема 7. Квантовий паралелізм. Алгоритм Дойча-Джози.	2	4
8	Тема 8. Алгоритм Саймона.	2	6
9	Тема 9. Пошуковий алгоритм Гровера.	2	6
10	Тема 10. Реалізація основного перетворення в алгоритмі Гровера.	2	6
11	Тема 11. Алгоритм Шора.	2	6
12	Тема 12. Квантове перетворення Фур'є	2	4
13	Тема 13. Квантовий пошук власних значень.	2	6
14	Тема 14. Математична модель квантових помилок.	2	4
15	Тема 15. Найвідоміші квантові виправні коди.	2	4
16	Тема 16. Стабілізуючі квантові коди.	2	4
Контрольна робота 2		2	
ВСЬОГО		40	78

Загальний обсяг – 120 годин, в тому числі:

Лекції – 40 год.

Консультації – 2 год.

Самостійна робота – 78 год.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДжЕРЕЛА

Основні:

1. Э. Рифель, В. Полак. Основы квантовых вычислений. // Квантовый компьютер и квантовые вычисления, №1, 2000, с.4-57.

2. Arthur O. Pittenger. An Introduction to Quantum Computing Algorithms. Birkhauser Boston, 2001, pp. 12–99.
3. А. Китаев, А. Шень, М. Вялый. Классические и квантовые вычисления. М., МЦНМО, 1999, с. 35–64.

Додаткові:

1. Завадський І.О. Квантовий комп'ютер: проблеми і перспективи // Наукові записки НаУКМА. Комп'ютерні науки, 2005, том 36, с. 87-91.
2. С.Л. Браунштейн. Квантовые вычисления: учебное руководство. // в кн. Квантовые вычисления: за и против, 1999, с. 11–34.